

HAYAT
DALGALAR GİBİ
ÜSTÜMÜZDEN
GEÇECEK

BÜLENT ECEVİT'TEN
TUNÇ YALMAN'A
MEKTUPLAR

YAYINA
HAZIRLAYAN
ALPER ÇEKER

TİMAS TARİH

17/8/1944
Rahşanapoli

Tunçcuğum,

İçimde kabaran saçmalıkları Nezihle Alinin mektuplarında boşalttığım için zannedersen kalmadı. İçimde bir hayli romantik hislerin de kabardığını duyuyorum; en romantiğimiz olan sana da onları boşaltacağım galiba. Böylelikle hem saçmalıktan hem de romantiklikten biraz olsun ayrılırsam, o zaman belki bir şiire başlayabilirim.

Tekbaşlılıktan ötürü can sıkıntısının son hadde vardığı bu gün, biri senden biri Nezihten iki mektub alınca nasıl sevinip değiştiğimi anlamak için, Allah göstermesin, benim gibi böyle gurbet ellerde kalmalısın.

Öyle bir gurbet el ki, evimiz şehrin bir dağının bir bağındadır.

Öyle bir gurbet el ki, bir sihirli kutunun (şehirdeki bir apartımanın) arasına kapağını açıp baksam, biliyorum sıkıntının bir kısmı gidecek, gelgelelim yasaktır. Tek yapabileceğim şey, altından geçerken gözlerimi, ürke ürke, ve bir kaçamak bakışla bir

17. 9. 1944

Rahsanopoli

Tunçcuğum,

İçimde kabaran rasmalıklan ve çihilikle ölmün mektuplarında bozalttığım için zannedersen kalma. İçimde bir hayli romantik hislerin de kabardığını duyuyorum; en romantikimiz olan sana da onları bozaltacağım galiba. Böylelikle hem rasmalaktan hem de romantiklikten biraz olsun ayılsam, o zaman belki bir şiire başlayabilirim.

Tekebasınalaktan ötürü can sıkıntım son haddi vardığı bu gün, biri senden biri Nizâmeten iki mektub alınca nasıl serinleştiğimi anlamak için, Allah gösterene, benim gibi böyle gurbet ellerde kalma-

lısam.

Böyle bir gurbet el ki, erimmiş sehrin bir dağının bir köşündedir.

Böyle bir gurbet el ki, bir süslü kulumun (Eskiherdeki bir apartımanın) arasına kapapın aşk baksan, kibiyorum sekimim bir kame gidecek, gelgelelim yasağadır. Tek yapabileceğin şey, altından geçenken gözlerini, ürke ürke, ve bir kasamak bakıyla bir

an- o da beyhude yere ama, ümit uğruna katlanacaksın- kaldırıp indirmek, sonra, -neden bilinmez- hızlı hızlı, adeta kaçır gibi yoluna devam etmektir.

Bu günlerde bende mavi bir yağlıboya olup bir tüpe dolarak, kendini kırtasiyeci câmekanlarında teşhir hevesi var; sihirli kutuya girmenin başka çaresi yok ki!

Maamafih bu kadar dırlanmak da şımarıklık; Allahtan korkmalıyım. Çünkü pazartesi günü Seraplara akşam çayına davetli idim; aman efendim, çay bir güzeldi bir güzeldi sormayın; envai çeşit pastadan tutun da “Zümrütüanka”ya kadar olmadık yoktu. Fakat çaya geçen sene Kolejden ayrılan Serapla arkadaş, bir Kuzinim de beraberinde geldiği için, Zümrütüankadan hiç bir ilâhî sır alamadım. Ne o öttü ne ben söyledim. Fakat hiç değilse çölde bir bardak su içmiş kadar oldum.

Yahut bunu yağa teşbih edecek olursak “aldığım yağla motorumu bir kaç hafta daha idare edebilirim” demeliyim.

Ondan sonra yağ bulamazsam motorum duracak.

Ve ben öleceğim! (!)

Ömrümün hiç bir devresinde canım şu sıralardaki kadar sıkılmamıştı.

an - o da hayfude yere ama, iimit ugruna kat-
lanacakum - kaldirip indirmek, sonra, uceden
bitirmez - buyle buyle, adeta kasar gibi yoluna
devam etmektedir.

Bu giimlerde bende ~~bu~~ mavi his yafta-
boya olup bir kiife dolarak, kendimi kirta-
nyci cãmekanlarında kepbir beseli var;
sivile kutuya giriminin hepke sareri yok ki!

Maamafik bu kadar dorkanmak da
zımanlık; Allahın kormaluyum. Çünkü
paçartli günü Seraplara aksam sayma
daretti idim; aman efendim, say bir
güzeldi his güzeldi sormayim; enrai sepi-
paktadan "Tutum da "Zimriükianba" ya
kadar olmaduk yokdu. Fakat soya,
gesen sene Kolejden ayular, Serapla arka-
daş, bir kuzinin de beraberinde geldigi
isin, ~~bu~~ Zimriükianbada his bir ilâhi
sir alamadim. Ne o okki ne ben
siyledim. Fakat his degile söldde bir
bardak su ~~o~~ zmir, kadar oldum.

Yahut bime yaga kepbik edecek olursa
"aldim yagla motorumu bir kas hafke
daha idare edebilirim" demeliyim

İndan sonra yaf bulamazsam motorum
duracak.

Ve ben öleçim! (!)

Ömrümün his his ömrüsünde comen
şu seralardaki kadar şükürdürüm.

İnsanın, bu derece alıştıktan sonra sizlerden ayrılması feci oluyor. Ben sana söyledim de sen inanmazdın, “dünyada bizim teşkil ettiğimiz kadar üstün gurup yoktur” diye; buna karşılık “bize öyle geliyordu” derdin. Dilerim bir kaç gün benim hâlime gelesin, bak nasıl anlayacaksın bunun doğruluğunu. Yahu, o kadar koca koca adamlar devlet idâresinde mühim rol oynayan insanlar görüyorum, daha, bu hiç şüphesiz henüz çok kıt bilgimize rağmen, bir tek bizim seviyemize yaklaşanını görmedim; isterse alim olsun, dahi olsun, beş para etmezler. Gerçek dahî bizim gurubumuz. Biz şahıs şahıs olmasak ta gurup hâlinde bir dahiyiz. Veciz olarak söyleyim: “Bizim gurup dahî!”

Bizden başka kimseler hayata nasıl bakılacağıнын, hayatın nasıl seviceğinin sırrına ermemiş.

Kimsenin hakiki mizahtan haberi yok.

Kısacası, “Kimsede iş yok!”

Yalnız fazla dogmatik olmıyayım. Hiç şüphesiz istisnalara raslıyacağız; fakat onlar insanlığı temsil edemezler.

Bu istisnalar arasında Vedatlar gurubu, benim ilk rastladığım oldu. (Vallahi bitarafım) Hele bizimle temas etseler, onlar da Erecekler. Bu sefer Serabı tanıdım,

o da öyle.

O guruptan başka -şimdi hatırıma geldi- bir de Ruhi Eniştemle Sabati bey var (Sen tanımıyorsun bunları; işallah bir gün tanıştıırım. Maamafih Ruhi Enişteme dair [98 yaşındadır] sana bir ‘premise’ verebilirim: Hani şu:

“Olmaz kemikten Cumhuriyet

Yaşasın şanlı ordu

İntiharız biz.”

marşını yazan!.)

gemisini..... Geeeeç!

İşte böyle! İnsan bu guruptan ayrılıp, gündelik lâflarını da tüketti mi, ne etrafındakilere diyecek bir çift sözü kalıyor, ne de onların bir çift lâfını dinlemeye tahammülü.

Ah nerede biz!.

Çok rica ederim, Nezihi kışkışlar mısın, kovar mısın, ne yaparsan yap ta bir an evvel gönder Ankara’ya, bizim guruptan veya bahsettiğim istisnalardan biriyle sık sık görüşemezse, cennette olsa patlar insan. Tosun da güya bir hafta önce gelecekti, hâla ses sada yok.

Hattâ Tunç! Biraz kulağın bana yaklaştırırs mısın, bir şey söyleyeceğim!

• da ayle.

O guruptan başta - şimdi nakrına geldi- bir de Rubi eminele Sabati bey var (Ben kamunun bunları; isallah bir gün kamoturum. Maanglık Rubi eminele dair [1989 yılında] sana bir 'promise' verilirim: Oları şu:

"Olunaz kemikten Amtrakıyet
Yapacan sanlı ordu
Kudiharız biz."

marşım yapın!..)

x x

Gonimi.....

Geleç!

Yokla hayli! Luan bu guruptan ayıptı, gündelik laflarını da tükettik mi, ne strafındakilere diyecek bir sifit sözü kalır, ne de onların bir sifit lafını dinlemeniz karamanilii.

He nerede biz!

Çok rica ederim, Nezihî Kırkılar mam, korar mam, ne yaparsan yap da bir an evvel gönder Ankara'ya; bizim guruptan neybahsettüğün istisnalarından biriyle sık sık görüşürüz, cennette olsa padlar insan. Torun da güya bir hafta önce gelecekti, hata ses sada yok.

Hakkâ Torun! Biraz kulağım bana yaklaşırdır mam, bir şey söyleyeceğim!

x x

ŞTATOSFER

Buradan yukarda hava kalmıyor, çıkamadım.

Balon

Bizim gurup, bizim gurup derken içime bir yandan da bir hüüzün çöküyor. Artık nerede bulacağız o 13 numaralı odayı ki hep beraber o muazzam dehamızı kurup işletelim. Dehamızın “unsurlarını bizler böyle oraya buraya dağıtırsak ne olacak hâlimiz! Gömelim mi o dehayı? Şimdilik düşündüğüm yegâne çare mektuplaşmak!

Ama şu son günlerde cıvalaşan Demiri nerede tutup ta mektubumu okutayım? O nerelidir aslında? Yeri yurdu yok mudur? Halâ Vou Popeni mi kovalıyor nedir? Bari Tasviri efkâra mektup yazsam olur mu? Efem?

Bir de Ahmet!. O da oyunbozan.. Ayrılırken, mektup yazarım diye adresini istedim, sert sert, “ne adresi canım, benim adresim adresim yok burada” diye, ben suçsuzu bir tersledi!

SOFA TOSFER

5.

Birader yukarda hava kalınlaşır,
şeharadım,
Balon

Bizim gıyup, bizim gıyup derken işim bir
yardım da bir müziim sökiyo.
Dixik nerede buldıcayız & 13
numaralı odaya ki hep beraber
& muazzam delhanıya kurup işle-
telim. Delhanıya unsurlarım biz-
ler böyle oraya buraya dağıtmak
ne olacak hâkimiz! Gınelim mi o
delhanıya? Şimdilik dirşindüğüüm yefeme
şare mektuplaşmak!.

Ana şu son günlerde cıvalapan
Denim nerede kutup ka mekte-
bime okutayım? O nerelidir
aşlında? İfeni yurdu yok mudur?
Nalâ Vou Papeni mi koralyo nedir?
Bari. Tasvirieftbâra mekteup
yazsam olur mu? efem?

Bir de Ahmet! O da ayım
bozan. Şyulerken, mekteup yaz-
mam diye adresimi istedim, sert
sert, "ne adresi canım, benim
adresim adresim yok burada"
diye, ben susuyum bir kâfedi!.

Şimdi de Bebekteymiş. Ama ertesi günü de Suadiyede olabilirmiş. Ol civayı da yakalayabilirsen de ki ona, kanun, yahut ziraat, yahut tarih olgunluk imtihanı namına adresini istiyorum; yahut o bana yazsın, yoksa şahsına küfürürüm; benim adresim de var her şeyim var. Olgunluğundan ne haber? Bari görürsen tarafımdan sor, “daha bir şey yok mu?” diye, o anlar.

Şu mahut dehayı tekrar teşkil etmek için hayaller kurup duruyorum. Bak meselâ nasıl! İlerde, adam olduktan, biraz da para yaptıktan, -ihtiyacımız yok ama hadi diyelim- biraz da hayat içre piştikten sonra, mümkün olduğu kadarımız tekrar toplanalım, Vedatlar gurubunda da biraz takviye görüp –hasret çekmek ihtimâline göre şehir hayatına yakınlığı da

KARABÜK

Burası hava boşluğuymuş, inemedim.

Tayyare

Simdi de beklemiş. Ama erken
 giini de suadiya da olabirmiş.
 Ol avay da gahalyabilirmiş de ki
 ona, kanna, yahut ziraat, yahut
 Tarih olgusüne intikam namına
 adresini istigirmiş; yahut o hana
 yazın, yoksul sakama küfürürüm;
 benim adresim de var her şeyim
 var. Ögünleğünden ne haber?
 Bari günün korofundan da,
 "daha bir şey yok mu?" diye, o
 anlar.

Su makut dehayı tetras.
 Kestil etmiş için hayaller
 kurup duruyorum. Bak mesela
 nasıl! Zerde, adam olubekam,
 liray da para yappıkar, -ihti-
 yamı yok ama nahi dıgelim -biriz
 da hayat işre pistikten sonra,
 minikim olduğı kodarımı tetras
 toplamaım, Neaoffar zumbunda da
 biriz vakıye g~~o~~ -karet
 sekimle ihtimaline göre zehir hayatına
 yakınlığı da

KARABÜK

Buram hana vaktiğünüm,
 inemedim.

Tay gje

göz önünde tutarak –ya Ankara ya İstanbul civarında biraz topraklanalım. Ve bu- epey vasi olacak- toprakta bir çiftlik kuralım. Çiftliğin etrafına, herbirimiz kendi ailesi için birer ev yapsın. Bunların yakınında bir yere de hep beraber yemek yemek ve oturmak üzere bir bina inşa edelim.

Bu işi bitirdikten sonra hepimiz şehirdeki vazifelerimizi bırakıp gelelim çiftliğimize!. Büyük olduğuna göre bizi ferah ferah geçindirecek, üstelik gıdamızı bizzat temin edecek bu çiftlik varken başka yerden para kazanmaya ihtiyaç duymayız. Ancak çiftlikte hepimiz, günde bir kaç saat (en iyisi sabahtan öğlene kadar), ziraatçı olacaklarımız efendice, gerisi amele gibi (ki dünyanın en iyi, en tabii sporu) çalışırız. Öğleden sonradan gece yatıncaya kadar da okuruz, yazarız, çizeriz, isteyenimiz yağlıboya resim yapar, bilenimiz piyano çalar, arasıra hep beraber konuşuruz, münakaşa ederiz. Çiftlik istihsalimizin piyasaya aktarılmasını Nezih+Üstün firması üzerine alır; onları amelelik işinden azad ederiz, sabahleyin bir otomobile (yahut diğer, onu da istemezlerse bir başka otomobilimize) binerek şehirdeki yazıhanelerine giderler; ve işlerimizin takibi için, o pek itimada şayan

giziminde kutarak - ya Ankara ya Katan-
bul cismında biraz topraklanalım. Ve
bu - epey vasi olacaki - toprakta bir
sıfıllık kurulum. Sıfıllım sıfıllıma, her-
birinin kendi aileri için birer ev yapalım.
Bunların yakınıta bir gere de hep
beraber yemle yemle ve oturmak üzere
bir bina ~~...~~ inşa edelim.

Bu işi bitirdikten sonra hepimiz gelin-
diki vazifelerimizi biraraya getirelim Sıfıllımız!
Büyük oluyuna göre bizler ferah ferah gelinece-
dik, istedik gelimye bizler ~~...~~ edeceğiz
bu sıfıllık varken hepimiz yordun para
kazanmaya ihtiyas duyuyoruz. Buak
sıfıllıkta hepimiz, şimdi bir kas saat (bu
işisi sabahdan işleme kadar), ziraatçı de-
caklarımız efendice, çirisi amele çirisi
(ki dünyamızın iyi, en tabii spon) salpa-
rı. İşleden sonradan gece yatınca ka-
dar da okunur, yazılır, çizeriz, isteyeni-
miz yofırlıya resin yapar, hilerimiz piya-
no çalar, arasına hep beraber konuşur,
minakaya ederiz. Sıfıllık istikhsalimizin
piyasaya aktarılmasını Mehit ~~...~~ firmam
işerime alır; onları amelelik işinden ayad
ederiz, sabahleyin bir otomobil (yakut diğer,
^{onun da} ~~...~~ ~~...~~ bir başka otomobilimize) binerek
şirideli yazıhanelerine giderler; ve işleri-
mizin vakitini için, o plek idimada çayan

olacak adamlarına talimat verdikten sonra, gözlerini hırs bürüyüp başka işlere burunlarını sokmadan öğlenvakti çifliğimize dönerler.

Bir de şehirde, kaç aileysek o kadar odalı bir (yetmezse iki) apartıman dairesi tutarız ki, gerekirse şehirde de bir iki gece kalalım (Buna teşebbüs edecek ailenin umumdan izin alması, yani makul sebep göstermesi şart koşulsun).

Çiftlikte otomobillerden başka, atlarımız, aile başına birer tane çift atlı, küçük ve yüksek şık arabalarımız olsun! Hani şu Etilerin Sumerlerin harp arabalarına benziyen.. Ki bazen, öyle kadim ordular heybetiyle, çifliğimizin önündeki düüüz ovada araba yarışları da yaparız; her birimizin yanında karısının saçları hızımızın rüzgârından uçuşurken...

Burada üslûbum tersine dönmüş, pardon

Çocuklarımızın ilkmektep tahsilini kendimiz veririz; çifliğimizin müşterek binasının bir kısmı da bu maksada mahsus olur. Onları bu mektepte, amelelerimizin çocuklarıyla bir arada okuturuz; sonra şehirde imtihanverdirip leylî bir lisenin ortakısına yazdırırız.

Şimdi bu hayatın avantajlarını

nokta nokta hülâsa edeyim:

1. Şehirde, dairelerde yahut dairemsi yerlerde çalışmaktan kurtulacağız.
2. Elimizde kolay bir gelir menbaı olacak (buradan biriken parayla şehirde umumumuza mahsus iratlar da alabiliriz). Öyle ki bu gün –meselâ hasta olup ta –bir iş yapamamak bizi yarınki ekmeğimizden etmiyecek.
3. Şehirdeki vazifelerin azaltacağı, yahut belki de yok edeceği kültürel ve sanat faaliyetimiz için, hergünün saat 12'den sonrası emrimize hâzır olacak.
4. Günün saat 12'den öncesiye bize, sporların en mükemmelini ve en tabiisini sağladıktan başka, köylüyle en yakın, işbirliği hâlinde bir teması da temin etmiş olacak.
5. Çocuklarımız, bilhassa ilkmektep çağlarında, sonra ise tatil vakitlerinde bir çiftlikte yetişmiş olacak, ki bu onların sıhhati üstünde çok iyi netice verecektir işallah.
6. Onların zihni teşekkülü de emsalsiz olacak. Çünkü bir yandan

nokta nokta hülasa edeyim:

1. Şehirde, köylerde yahut dairemiz yerlerde çalışmadan kurtulacağız.
2. Elimizde kolay bir gelir menbaya olacağız (buradan bütçemize para ile şehirde umumiyete mahsus evler de alabiliriz). Öyle ki bu gün mesele herkeste olup da -bir iş yapmamada bir iş yapmaki düşünüşümüzden ibaret.
3. Şehirdeki vakıfların azaltılması, yahut belki de yola edeceği kişisel ve sosyal faaliyetimizin için, herşeyinin saat 12'den sonra evrimine hazır olacak.
4. Günün saat 12'den önceye bir, sporların en mükemmeli ne en kabizimini sağladuktan başka köylüleri yahut işbirliği halinde bir kenara da düşünürüz olacak.
5. Gereklerimizin bilhassa idare edilecek saatlarında, sonra ise kapil valit kiminde bir şifreli bir yekün olacak, ki bu onların sebebi istikinde çok iyi netice verecekdir işallah.
6. Onların zihin deşektüleri de emsalsiz olacak. Çünkü bir gündür

bir köylü kadar topraktan yetişecek, bir yandan köylü çocuklarıyla arkadaş olup öte yandan şehir mekteplerinde şehirli arkadaşlar edinecekler ve bir yandan da, bizden, bizim o müşterek dehamızdan daimî surette faydalanacaklar. Ve belki böylece onların gurubu bizden de dahi olacak.

7. HEP BERABER OLACAĞIZ.

O muazzam deha böylece yine kurulacak.

Ve öyle umarız ki dünyaya, tarihe, muhtelif sahalarda büyük eserler bırakacak.

Bunları düşünürken, ve sana yazarken, içimdeki o pis “pişmeye yüz tutarak (!)” o çirkin ukalalık, o gerçek hayat

-Hayal!

deyip duruyor.

-Aptal! Böyle bir hayali kurmak bile senin gerçekliğinden güzel ya.” Kafa katili!

***

“Kafa katili..”

Hayatın, gerçek hayatın içine iki gün girdikten sonra ona bu adı verdim. Giriyim de Akba’da (:kitapçı) çalışayım,

Bir köylü kadar topraktan
 yedirecek, bir yandan köylü
 coumlarıyla arkadaş olup
 işe yarıdan zehir mehdetleminde
 şerhli arkadaşlar edinecekler.
 ne biz yarıdan da, bizden,
 bizim o müddetle şahamıza
 adını surette faydalanacaklar.
 Ve belli böylece onların furu
 bizden de daha olacak.

7. HEP BERABER OLACAKIZ.

O muazzam deha böylece işine
 kurulacak.

Ve işle ummanı diinyaya,
 varlık, muhtelif sahalarında
 birgün eserler bırakacak.

Bunları düşünürken, ne senin yazarken,
 içimdeki o pis "pisimeye işi tutarlık (!)" o
 sizin ukalalık, o gerçek hayat

- Hayat!

deyip duruyor.

- Hayat! Böyle bir hayali kurmak bile
 senin gerçekliğinden güzeldir ya? Kafa katli!

"Kafa katli..."

Hayatın, gerçek hayatın işine iki
 gün girdikten sonra ona bu adı verdim.
 Girişim de Akba'da (-kitapçı) galibiyet,

bir şeyler öğrenirim, dedim. Ve ikinci günün akşamı, dükkânın kapanmasına iki saat kala kendimi ebediyen dışarı attım. O ne boş iştir, anlatmakla bitmez, ne de kaleme gelir.

Ne boşu!

Bilmem ne dairesi şefliği, yahut bilmem ne vekilliği ondan daha mı dolu? Gazete idare müdürü olmak yahut (benim düşünüp durduğum gibi) mecmua çıkartmak daha mı az boş. İşte gördük mecmua çıkartmayı, 'İzlerimizi' bastırırken.

Bütün bunlar ve diğer ne kadar meslek varsa hepsi, bir kaç saat münakaşa etmenin, iki sayfa kitap okumanın büyüklüğü yanında halt etmiş.

Düşün ki Akbada sabahın 6.5'üğundan akşamın 7'sine kadar, bir tek satır kitap okumadan, ona buna kitap satmaya mecburdum. Böyle hayata "Kafa katili" denmez mi?

İşte bunun için o çiflik! Ah o çiflik! Bizim dehamıza saksı olurdu..

Maamafih böyle boş boş evde oturacağıma (yukarda o kadar dırıldım ama kitap ta okuyamıyorum şimdi) dışarda, beni yoracak ve hoşuma mümkün olduğu kadar

---

* "İzlerimiz", Robert Koleji öğrenci dergisi.